

Expertisecentrum
seksualiteit

datum

14 april 2025

auteur

Hanneke de Graaf

copyright

© Rutgers 2026

Achtergronddossier online pornografie

Inhoud

1	Introductie	3
2	Online pornografie	5
2.1	Hoeveel kinderen komen porno tegen?	5
2.2	Hoeveel jongeren kijken porno?	5
2.3	Neemt pornogebruik onder jongeren toe?	5
2.4	Wat voor pornografische beelden zien jongeren?	6
2.5	Hoe vaak is er sprake van problematisch pornogebruik?	8
2.6	Wat doet het met kinderen als ze porno zien?	6
2.7	Wat vinden jongeren van porno?	7
2.8	Wat weten we over de effecten van porno op jongeren?	8
2.9	Wetgeving rond porno	10
2.10	Conclusie	10
	Referenties	12

De digitale wereld is onlosmakelijk verbonden met ons dagelijks leven. Dat geldt ook voor kinderen en jongeren¹. Laptops, tablets, smartphones, sociale media en games spelen van jongs af aan een hoofdrol in hun leven, ontwikkeling en vrijetijdsbesteding. In de online wereld doen kinderen en jongeren kennis op, ontmoeten ze anderen en krijgen ze op gegeven moment ook te maken met relaties en seksualiteit. Relationale en seksuele ontwikkeling vindt dan ook niet meer alleen offline, maar ook juist online plaats.

Kinderen zijn al vanaf jonge leeftijd online. Kinderen van 0 tot en met 6 jaar besteden dagelijks gemiddeld zo'n anderhalf uur aan digitale media, vooral om video's te kijken of een spelletje te spelen (Netwerk Mediawijsheid, 2026). Driekwart van de 7 tot en met 12 jaar gebruikt wel eens een smartphone. Dit percentage loopt op van 59% onder 7- en 8-jarigen tot 90% onder 11- en 12-jarigen. Vier op de tien 7-12 jarigen heeft (ook) beschikking over de smartphone op hun slaapkamer. YouTube is in deze leeftijdsgroep het favoriete medium. Ondanks dat sociale media op deze leeftijd nog niet is toegestaan, beschikt bijna de helft van de 7-12 jarigen volgens hun ouders al over kennis en vaardigheden op dit gebied (Netwerk Mediawijsheid, 2021).

Alle 12-18 jarigen zijn online en meer dan negen van de tien zijn dat dagelijks. Het percentage jongeren van 12 tot 18 jaar dat in het bezit is van een smartphone is de laatste jaren toegenomen tot 99% in 2019 (CBS, 2020). Online wisselen jongeren vooral tekstberichtjes uit, bezoeken ze sociale mediaplatforms, luisteren ze muziek en bekijken ze video's. Anno 2023 waren ongeveer negen op de tien scholieren (87%) in het voortgezet onderwijs bijna (dagelijks) actief op sociale media (Rombouts et al., 2024). In 2024 waren bij jongeren van 15-19 jaar vooral Whatsapp, Snapchat en TikTok populair (Newcom, 2024).

Dat vrijwel alle jongeren toegang hebben tot internet, ook op plekken waar niemand mee kan kijken, maakt dat ook de toegang tot online pornografie laagdrempelig is. Aangezien ook jonge kinderen al vaak online zijn, kunnen ook zij (onbedoeld) in aanraking komen met deze beelden, die niet voor hen bedoeld zijn. Ouders, professionals en experts – waaronder Rutgers – willen kinderen hiervoor beschermen. Over de 'beste' manieren om dit te doen vindt een maatschappelijk debat plaats, dat raakt aan wetgeving en moraliteit. Dit debat valt echter buiten de scope van dit achtergronddossier.

Dit achtergronddossier biedt een weergave van de beschikbare kennis rond online pornografie en (de invloed op) kinderen en jongeren. Waar mogelijk focussen we op jongeren tot 18 jaar, omdat daar de meeste zorgen over zijn. Het geeft antwoord op vragen als: hoeveel jongeren kijken porno, wat vinden ze ervan en wat is het effect hiervan op hun relationele en seksuele ontwikkeling.

.....
¹ We gebruiken in deze achtergronddossier bewust en zorgvuldig de ene keer kinderen en de andere keer jongeren. Bij alles dat te maken heeft met relaties en seksualiteit is het belangrijk om dit onderscheid te maken, ook waar het online seksueel gedrag betreft. Daar waar we kinderen zeggen doelen we ruwweg op de periode tot de puberteit en daar waar we jongeren zeggen na de puberteit. Al is in realiteit moeilijk een hard onderscheid te maken en verschilt dit sterk per persoon, onderwerp en situatie.

In dit achtergronddossier definiëren we online pornografie als online foto's of video's die geslachtsdelen of seksuele handelingen tonen met het doel om seksuele opwinding op te wekken. Dit achtergronddossier heeft niet als doel om een standpunt in te nemen, maar is bedoeld als feitelijke beschrijving van de beschikbare wetenschappelijke kennis op dit moment. Voor dit achtergronddossier hebben we onder andere gebruik gemaakt van de recent geschreven beleidsnotitie "Vermijden of voorbereiden" (Van Bohemen et al., 2025).

2 Online pornografie

2.1 Hoeveel kinderen komen porno tegen?

Het Jeugdjournaal vroeg dit aan kinderen van 9 tot en met 12 jaar (Jeugdjournaal, 2025). Twee vijfde van deze kinderen (39%) had online weleens beelden gezien van bloot, bijvoorbeeld blote borsten, een penis of vulva. Een op de acht (12%) zag wel eens online beelden van seks. Jongens en meiden verschillen hierin nauwelijks van elkaar.

Kinderen zoeken deze beelden meestal niet zelf op, maar komen hier ongevraagd mee in aanraking. Bijvoorbeeld omdat ze op zoek zijn naar iets anders en deze beelden ineens tegenkomen, door pop-up advertenties of omdat iemand anders ze deze beelden stuurt of laat zien.

Ouders van 7- tot en met 12-jarigen merken niet altijd dat hun kinderen deze beelden hebben gezien. Een op de twaalf ouders zegt dat hun kind wel eens blootfilmpjes of foto's heeft gezien (Netwerk Mediawijsheid, 2021).

2.2 Hoeveel jongeren kijken porno?

Een representatief onderzoek naar de relationele en seksuele gezondheid van jongeren laat zien dat porno kijken veel voorkomt onder jongeren van 13 tot en met 17 jaar. Hierin verschillen jongens en meiden wel van elkaar. Driekwart van de jongens (73%) keek in het afgelopen half jaar porno. Bij meiden van dezelfde leeftijd is dit een derde (31%) (De Graaf et al., 2024). Dit komt overeen met cijfers uit een onderzoek onder zes Europese landen, waaronder Nederland. Hierin werd gevonden dat 77% van de jongens en 43% van de meiden in het afgelopen jaar pornografie had gekeken (Andrie et al., 2021).

Ook in de frequentie waarmee wordt gekeken zien we grote verschillen tussen jongens en meiden. Binnen de groep jongeren van 13 tot en met 17 jaar die in het afgelopen half jaar gekeken had, doet 64% van de jongens en 26% van de meiden dit wekelijks (De Graaf et al., 2024). Het percentage jongens dat porno kijkt is overigens al jaren stabiel. Bij meiden zagen we in 2023 wel een toename ten opzichte van 2017 (De Graaf et al., 2024).

2.3 Neemt pornogebruik onder jongeren toe?

De toegankelijkheid van porno is sinds de komst van internet duidelijk toegenomen, mede door de toename van het aantal jongeren dat in het bezit is van een smartphone; had in 2005 nog 10% van de 12 tot 15 jarigen een smartphone, in 2016 was dat al 99%. Dat betekent dat jongeren in theorie waar dan ook en wanneer ze ook maar willen toegang hebben tot online porno. De vraag is of hierdoor ook het daadwerkelijke kijkgedrag blijft toenemen. Onder jongens lijkt dit niet het geval te zijn. Het percentage jongens van 13 tot 25 jaar dat in het afgelopen half jaar porno heeft gekeken is al jaren ongeveer stabiel, van 82% in 2005 en 83% in 2012 tot 86% in 2023. Onder meiden is tussen 2017 en 2023 wel een stijging te zien, van 38% in 2017 tot 55% in 2023. Of er

sprake is van een doorgaande stijging kan nog niet worden gezegd (De Graaf et al., 2024).

2.4 Wat voor pornografische beelden zien jongeren?

Het aanbod aan pornografische beelden op internet is divers. We weten niet precies welke beelden jongeren bekijken. Wel weten we dat het materiaal dat gratis toegankelijk en makkelijk te vinden is, veelal bepaalde kenmerken heeft, bijvoorbeeld dat de seksuele handelingen in deze beelden over het algemeen prettiger zijn voor mannen dan voor vrouwen. Van alle vormen van seksueel gedrag in online porno komen orale seks bij de man en penis-in-vagina seks het meest voor. Daarbij is vooral aandacht voor het mannelijk en minder voor het vrouwelijk orgasme (Carotte et al., 2020). Ongeveer de helft van de penis-in-vagina seks vindt in online porno plaats zonder dat er duidelijk consent is afgestemd (Willis et al., 2020). Beelden van extreme vormen van geweld (zoals verkrachting) komen zelden voor, maar andere vormen van agressie (zoals schelden, *spanking* of verstikking) komen vaak voor. Hierop reageren de vrouwelijke acteurs vaak neutraal of positief (Carotte et al., 2020; Miller et al., 2021). De seks in online porno vindt meestal plaats buiten de context van een vaste relatie en is meestal gemotiveerd door lust, niet door liefde of intimiteit (Klaassen, 2020). Er worden zelden condoms gebruikt (Carotte et al., 2020).

Vermoedelijk komen jongeren in hun zoektocht naar seksueel expliciete beelden net als volwassenen met deze beelden in aanraking. Bovendien kan het zo zijn dat bepaalde beelden een klein deel uitmaken van het gehele aanbod aan porno, maar toch door een groot deel van de jongeren wordt gezien. Zo laat een grootschalig Amerikaans representatief onderzoek zien dat ruim de helft van de jongeren van 13 tot en met 17 jaar die wel eens online porno kijken, beelden van verkrachting, verstikking of pijn heeft gezien. Een derde van deze jongeren geeft aan wel eens te hebben gezien dat er consent werd afgestemd in porno (Robb & Mann, 2021). In onderzoek onder jongvolwassenen van 18 tot 28 jaar geven vier van de vijf jongvolwassenen (79%) aan dat ze weleens zijn geschrokken van iets wat ze zagen in porno. Hierbij gaat het om beelden van extreem geweld (vooral tegen vrouwen), vieze dingen (poep of braaksel), kindermisbruik, seks met dieren of beelden waar ze nog niet aan toe waren toen ze het zagen. Bijna een kwart (24,2%) van deze jongvolwassenen is wel eens in aanraking gekomen met seksueel beeldmateriaal van minderjarigen (Van Loon-Dikkers et al., 2026).

2.5 Wat doet het met kinderen als ze porno zien?

Kinderen die vóór de puberteit pornografische beelden tegenkomen, hebben deze meestal niet zelf opgezocht. Ouders zien ook maar zeer zelden dat kinderen dit soort beelden zelf opzoeken, wat dergelijk gedrag kenmerkt als “atypisch”. (Verlinden & Lamers-Winkelmann, 2016).

Kinderen kunnen wel ongevraagd met pornografische beelden in aanraking komen, bijvoorbeeld omdat ze op zoek zijn naar iets anders en deze beelden per ongeluk tegenkomen, doordat iemand anders ernaar keek en ze het toen ook zagen of omdat iemand anders ze deze beelden (bijvoorbeeld voor de grap) stuurde of liet zien. De meeste kinderen vinden het ongemakkelijk of vies

om deze beelden te zien. Omdat deze beelden niet voor minderjarigen bedoeld zijn, kunnen opvoeders aan kinderen meegeven dat wanneer ze deze beelden tegenkomen, ze deze beelden weg kunnen klikken en er met hen over kunnen praten.

Het bekijken van deze beelden hoeft, hoewel niet geschikt, echter niet direct belastend te zijn. De meeste kinderen klikken dergelijke beelden meteen of na even te kijken weg, zonder dat het impact op hen heeft. Een op de vijf kinderen vertelt dit vervolgens aan hun ouders (Jeugdjournaal, 2025).

2.6 Wat vinden jongeren van porno?

Vanaf de puberteit geven jongeren vaker aan dat ze pornografische beelden zelf opzoeken. De meeste jongeren zien porno kijken als een onderdeel van hun relationele en seksuele ontwikkeling (Peterson et al., 2023). Jongeren gebruiken porno vooral om seksuele opwinding op te wekken. Of jongeren porno kijken hangt dan ook sterk samen met ervaring met masturberen. Masturberen komt vanaf de puberteit vaker voor; 70% van de jongens en 34% van de meiden van 13 tot en met 17 jaar heeft dit weleens gedaan. Van de jongeren die ervaring hebben met masturberen heeft een heel klein deel (3% van de jongens en 7% van de meiden) geen porno gekeken (De Graaf et al., 2014).

Sommige jongeren geven aan uit verveling of ter ontspanning porno te kijken (al dan niet gekoppeld aan masturberen). Het kan een manier zijn om de eigen seksuele verlangens of seksuele oriëntatie te ontdekken. Daarnaast ervaren jongeren porno soms als informatief (Peterson et al., 2023). Daarbij geven jongeren vooral aan dingen te leren over seksuele handelingen (wat kun je allemaal met je lichaam doen) en over hun eigen identiteit of verlangens (Robb & Mann, 2022). Er zijn nauwelijks aanwijzingen dat jongeren porno gebruiken als compensatie voor een gebrek aan informatie op school of van ouders (Litsou et al., 2021). Nederlands representatief onderzoek laat zien dat vrijwel alle 13-17 jarigen denken dat echte seks heel anders is dan seks in porno. Wel geeft een op de vijf aan wel eens iets na te doen wat ze in porno zien en twee op de vijf geeft aan porno leerzaam te vinden als het gaat om wat ze moeten doen tijdens seks (De Graaf et al., 2024).

Bepaalde pornografische inhoud, bijvoorbeeld vrouwonvriendelijke of gewelddadige beelden, kunnen negatieve gevoelens opwekken, zoals afkeer of walging (Van Loon-Dikkers et al., 2026). Vooral meiden geven aan dat ze behoefte hebben aan meer “vrouwvriendelijke” porno, waarin sprake is van meer authenticiteit, gelijkwaardigheid en plezier (Fernandez-Ruiz et al., 2023). In Nederlands representatief onderzoek geeft een kwart van de jongeren aan dat ze soms onzeker worden van porno en meiden geven dit vaker aan dan jongens (De Graaf et al., 2024). Ook kunnen jongeren zich schuldig voelen of zich schamen over hun pornogebruik. Vooral als het kijken ervan, of de inhoud van de beelden, botst met de waarden en normen rondom seksualiteit die ze vanuit thuis hebben meegekregen (Peterson et al., 2023). Daardoor ervaren jongeren die opgroeien in een context met traditionele of religieuze opvattingen rondom seksualiteit vaker schuld- en schaamtegevoelens in relatie tot hun

pornogebruik dan jongeren die opgroeien in een context waarin meer open over relaties en seksualiteit wordt gesproken (Böthe et al., 2024).

Tabel 1: Opvattingen van 13-17 jarigen over porno (% soms/altijd)

	Jongens	Meiden	Totaal
Porno maakt me onzeker	21	37	26
Ik doe na wat ik in porno zie	17	21	18
Van porno leer je wat je moet doen tijdens seks	46	42	44
Echte seks is heel anders dan seks in porno	92	91	92

In onderzoek onder jongvolwassenen van 18 tot 28 jaar werd in de gevoelens die porno kan opwekken een duidelijk onderscheid gevonden tussen verschillende typen pornografische beelden. Bij het kijken van porno in het algemeen ervaren vrijwel alle jongvolwassenen positieve gevoelens (zoals opwindend of inspiratie) en meer dan de helft negatieve gevoelens (zoals schaamte of afkeer). Na het zien van beelden waar ze van geschrokken zijn (bijvoorbeeld van extreem geweld, vieze dingen of seks met dieren), omschrijven jongeren vaak negatieve gevoelens (walging, verdriet) die ook lang kunnen blijven hangen (Van Loon-Dikkers et al., 2026).

2.7 Hoe vaak is er sprake van problematisch pornogebruik?

Met problematisch pornogebruik wordt doorgaans bedoeld dat iemand dwangmatig omgaat met pornografie (Böthe et al., 2024). Bijvoorbeeld dat iemand doorgaat met kijken terwijl die dat eigenlijk niet wil. Of dat iemand zo frequent porno kijkt dat dit de dagelijkse bezigheden of sociale contacten in de weg gaat zitten. In Nederland weten we alleen hoe vaak dit voorkomt bij volwassenen van 25 jaar en ouder: bij 2,8% van de mannen van 25 jaar en ouder is sprake van dwangmatig seksueel verlangen. Doorgaan met porno kijken, terwijl iemand eigenlijk wil stoppen, maakt hier deel van uit). Ook internationale cijfers over problematisch pornogebruik onder jongeren ontbreekt. Dit onderzoek laat daarnaast zien dat het heel lastig is om vast te stellen hoe vaak problematisch pornogebruik voorkomt, omdat het sterk verschilt tussen studies wat ze onderzoeken en hoe ze dit in een onderzoek formuleren. Daardoor variëren schattingen van problematisch pornogebruik onder volwassenen van 3,2% tot 16,6% (Böthe et al., 2024).

2.8 Wat weten we over de effecten van porno op jongeren?

Het niet mogelijk om wetenschappelijk onderzoek te doen waarmee effecten van porno op jongeren kunnen worden aangetoond, vanwege de ethische bezwaren rondom het tonen van pornografische beelden aan jongeren. Bij het meeste onderzoek naar de effecten van porno vullen jongeren of (jong)volwassenen op één moment zelf een vragenlijst in met vragen over hun pornogebruik en bijvoorbeeld seksueel gedrag of bepaalde opvattingen. Dit onderzoek kan dan wel vaststellen of er een verband bestaat tussen porno kijken en dit gedrag en deze opvattingen, maar niet wat oorzaak en gevolg is. In kwalitatief onderzoek wordt soms rechtstreeks gevraagd naar de effecten die

jongeren zelf ervaren van online pornografie. Opvallend is dat jongeren dan vaak zelf aangeven persoonlijk geen schadelijke effecten te ervaren, maar wel bezorgd zijn over mogelijke schadelijke effecten op anderen. Dit kan erop wijzen dat jongeren de zorgen die er in de maatschappij leven rondom online pornografie overnemen (Vertongen et al., 2025).

Ook onderzoek waarbij de deelnemers op meerdere momenten een vragenlijst invullen (longitudinaal onderzoek) geeft niet altijd uitsluitsel over oorzaak en gevolg. Als bijvoorbeeld uit longitudinaal onderzoek blijkt dat jongeren die gewelddadige vormen van porno kijken op jonge leeftijd, op latere leeftijd vaker seksueel gewelddadig gedrag vertonen, is het mogelijk dat deze jongeren ook al bij de eerste meting andere opvattingen of gevoelens hadden dan de jongeren die hier niet naar keken. Er ligt dan een andere oorzaak ten grondslag aan zowel het eerdere pornogebruik als het latere gedrag. Dit kan van alles zijn, waaronder seksueel misbruik of andere negatieve jeugdervaringen. Bij longitudinaal onderzoek is het dan ook belangrijk dat nagedacht wordt over andere verklaringen voor de samenhang tussen pornogebruik en de uitkomstmaten. Als dit gemeten wordt én hiervoor gecontroleerd wordt, kunnen al met iets meer zekerheid conclusies worden getrokken over de relatie tussen pornogebruik en later seksueel gedrag. Dat gebeurt echter maar heel zelden, waardoor we hier maar beperkt inzicht in hebben.

In 2016 hebben Peter en Valkenburg een systematische review gedaan naar de voorspellers en gevolgen van pornogebruik van jongeren en hierbij zorgvuldig gekeken of op basis van het beschikbare onderzoek iets gezegd kon worden over de voorspellers en gevolgen van pornogebruik onder jongeren. Zij vonden dat gender, puberteitsontwikkeling (meer dan leeftijd), negatieve jeugdervaringen en spanning zoeken duidelijke voorspellers waren van pornogebruik. Jongens, jongeren die verder zijn in hun puberteitsontwikkeling zijn, jongeren die in hun jeugd negatieve ervaringen hadden en jongeren die op zoek zijn naar spanning, kijken in de regel vaker naar online porno dan hun leeftijdsgenoten waarvoor dit niet geldt.

Met betrekking tot de gevolgen van pornogebruik was het meest robuuste verband dat werd gevonden dat jongeren die vaker porno kijken, positiever denken over losse seksuele contacten. Ook worden er verbanden gevonden met seksestereotiepe opvattingen, maar die zijn zwakker. Verbanden met seksueel gedrag, dader- en slachtofferschap en seksueel risicogedrag zijn niet eenduidig aangetoond wanneer er niet wordt gekeken naar de aard van de pornografische beelden, maar naar pornogebruik in brede zin.

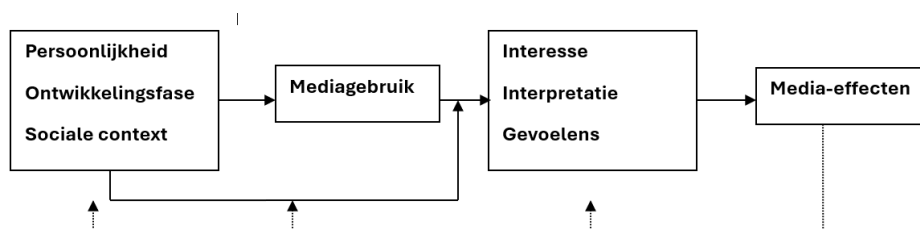
Latere reviews vinden hetzelfde: het kijken van (ongespecificeerde beelden van) porno heeft nauwelijks effect op de relationele en seksuele ontwikkeling van de meeste jongeren (Chaise et al., 2024; Landripret et al., 2025; Paulus et al., 2024). Wanneer wordt ingezoomd op gewelddadige porno zijn er meer aanwijzingen dat het kijken van dergelijke beelden kan bijdragen aan het vertonen van seksueel gewelddadig gedrag, vooral bij jongens die al een gewelddadige aanleg hebben (Malamuth et al., 2000; Peter & Valkenburg, 2016).

In de afgelopen decennia is steeds meer oog gekomen voor het feit dat media (waaronder porno) maar één aspect is in de veelheid aan factoren die invloed hebben op iemands relationele en seksuele ontwikkeling. Je kunt de effecten van pornogebruik dus ook niet geïsoleerd van de bredere context zien. Een interessante bevinding is dat in landen waar pornogebruik toegankelijker is en

meer gebruikt wordt, gemiddeld genomen minder seksueel geweld plaatsvindt. Dit betekent niet dat hier sprake is van oorzaak en gevolg. Een belangrijke theoretische verklaring voor deze bevinding is dat landen die pornogebruik accepteren en minder streng reguleren, doorgaans een maatschappelijk klimaat hebben dat gekenmerkt wordt door meer sekspositiviteit en gendergelijkheid. Dit zijn belangrijke beschermende factoren tegen seksueel geweld (McNair, 2014).

Daarnaast is het effect van media (waaronder pornogebruik) in zijn algemeenheid zeer complex. Jongeren zijn actieve mediagebruikers die zelf kiezen wat ze zien en niet zomaar alles wat ze zien nadoen zonder hierover na te denken. Iemands persoonlijkheid en identiteit en de ontwikkelingsfase en context waarin iemand zit, hebben zowel invloed op de keuzes die iemand maakt in diens mediagebruik, als op de gevoeligheid voor de invloed van deze beelden (Valkenburg et al., 2016). Jongeren die bepaalde vormen van seks interessant en opwindend vinden, zullen dit ook vaker opzoeken.

De aard van de pornobeelden is, zoals eerder beschreven, divers en het maakt voor het eventuele effect verschil of iemand bijvoorbeeld gewelddadige beelden of affectieve beelden van seks ziet. Ook zijn er tal van factoren die bepalen of de beelden meer of minder invloed hebben (zie figuur 1). Zo zorgen de mate waarin een jongere aandacht besteedt aan de beelden, de interpretatie ervan en de gevoelens die de beelden opwekken ervoor dat beelden meer of minder effect hebben. De kans dat ze willen uitproberen wat ze zien, is dus groter als ze de beelden realistisch, leerzaam en aantrekkelijk vinden (Baams et al., 2015; De Graaf et al., 2008). Daarnaast zijn jongeren gevoeliger voor de invloed van mediabeelden als deze aansluiten bij de waarden en normen in hun sociale omgeving (Valkenburg et al., 2016).

Figuur 1: Differential Susceptibility to Media Effects Model (Valkenburg et al., 2016)

2.9 Wetgeving rond porno

Porno wordt in twee artikelen in het wetboek van strafrecht genoemd. Het maken, aanbieden, verwerven, in bezit hebben en verspreiden van kinderporno (seksuele beelden van personen jonger dan 18 jaar) is altijd strafbaar (art. 252 Wetboek van Strafrecht). Daarnaast is het strafbaar om personen jonger dan 18 jaar “getuige te laten zijn” van seksuele beelden die schadelijk kunnen zijn voor personen van deze leeftijd (art. 251 Wetboek van Strafrecht). Dit laatste artikel valt onder sexchatting (het seksualiserend benaderen van minderjarigen).

2.10 Conclusie

De meeste jongens (73%) en een groot deel van de meiden (31%) van 13 tot en met 17 jaar kijken weleens naar pornografische beelden online.

Pornogebruik onder jongeren is (vooral onder jongens) al lang stabiel, ondanks het feit dat de toegankelijkheid ervan is toegenomen nu vrijwel alle jongeren over een smartphone beschikken. Voor kinderen jonger dan 12 jaar is het zelf opzoeken van online porno ongebruikelijk. Het kan wel zijn dat zij beelden per ongeluk tegenkomen of toegestuurd krijgen.

Als kinderen onder de 12 jaar online porno of andere expliciete beelden tegenkomen, vinden ze het meestal ongemakkelijk of vies om te zien en klikken ze het vaak weg. Jongeren ervaren daarentegen meestal positieve gevoelens, zoals opwinding, bij het zien van pornografische beelden. Dat is althans zo wanneer er in het onderzoek geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten pornografische beelden (bijvoorbeeld tussen gewelddadige of niet gewelddadige beelden). Wanneer niet gespecificeerd wordt om welke pornografische beelden het gaat, zijn in de literatuur nauwelijks aanwijzingen dat het kijken hiervan effect heeft op de relationele en seksuele ontwikkeling van jongeren, los van positieve opvattingen over losse seks en (in mindere mate) seksestereotiepe opvattingen.

Er zijn echter wel aanwijzingen dat het zien van illegale en gewelddadige pornografische beelden een negatief effect kan hebben, zowel op de korte als lange termijn. Zo kunnen vrouwonvriendelijke of gewelddadige beelden negatieve gevoelens opwekken. Ook zijn er aanwijzingen dat het kijken van beelden van seksueel geweld kan bijdragen aan het vertonen van seksueel gewelddadig gedrag. Het is belangrijk om te noemen dat ook voor de effecten van illegale en gewelddadige porno iemands persoonlijkheid meespeelt, maar ook wat iemand van de beelden vindt, de ontwikkelingsfase waarin jongeren zich bevinden en hun leefomgeving. Gewelddadige beelden hebben bijvoorbeeld vooral invloed op jongeren met een gewelddadige aanleg, en deze jongeren zoeken deze beelden ook eerder op.

Het gesprek over online pornografie vraagt om een genuanceerde benadering, waarbij feiten, cijfers, het gebrek daaraan en culturele, normatieve en juridische kaders samenkomen. Online pornografie heeft daarnaast zowel positieve als negatieve kanten. Om in te kunnen schatten of het kijken ervan zorgwekkend is (of niet), is het belangrijk om zowel rekening te houden met zowel de doelgroep die ernaar kijkt (ontwikkelingsfase, persoonlijkheid, percepties) als met de aard van de beelden. Daarnaast is het essentieel om, met in acht neming van ethische bezwaren, meer kennis op te doen over de gevolgen.

Referenties

- Andrie, E. K., Sakou, I. I., Tzavela, E. C., Richardson, C., & Tsitsika, A. K. (2021). Adolescents' online pornography exposure and its relationship to sociodemographic and psychopathological correlates: A cross-sectional study in six European countries. *Children*, 8(10), 925.
- Baams, L., Overbeek, G., Dubas, J. S., Doornwaard, S. M., Rommes, E., & Van Aken, M. A. (2015). Perceived realism moderates the relation between sexualized media consumption and permissive sexual attitudes in Dutch adolescents. *Archives of Sexual Behavior*, 44(3), 743-754.
- Böthe, B., Nagy, L., Koós, M., Demetrovics, Z., Potenza, M.N., International Sex Survey Consortium, et al. (2024). Problematic pornography use across countries, genders, and sexual orientations: Insights from the International Sex Survey and comparison of different assessment tools. *Addiction*, 119(5): 928–950. <https://doi.org/10.1111/add.16431>
- Carrotte, E. R., Davis, A. C., & Lim, M. S. (2020). Sexual behaviors and violence in pornography: Systematic review and narrative synthesis of video content analyses. *Journal of medical internet research*, 22(5), e16702.
- Chaise, R. F., Cardoso, C. P., Wingert, F. F., Piltcher, T. T., Rocha, K. B., & López, M. J. M. (2024). Factors associated with sexually explicit internet material use among adolescents: A systematic review. *Archives of Sexual Behavior*, 53(10), 3993-4029.
- Graaf, H. de, Nikken, P., Janssens, K., Felten, H. & Van Berlo, W. (2008). Seksualisering: Reden tot zorg? Utrecht: Rutgers Nisso Groep/NJi/ MOVISIE.
- De Graaf, H., Oldenhof, A., Kraan, Y., Beek, T., Kuipers, L., & Vermey, K. (2024). *Seks onder je 25e: Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2023*. Eburon.
- Fernández-Ruiz, M., López-Entrambasaguas, O. M., Martínez-Linares, J. M., & Granero-Molina, J. (2023). Young women's attitudes and concerns regarding pornography and their sexual experiences: A qualitative approach. *Healthcare*, 11(21).
- Fritz, N., Malic, V., Paul, B., & Zhou, Y. (2020). A descriptive analysis of the types, targets, and relative frequency of aggression in mainstream pornography. *Archives of Sexual Behavior*, 1-13.
- Klaassen, M. J. (2020). *Understanding Internet pornography's content and its relation to adolescents' sexual attitudes*. Universiteit van Amsterdam.
- Landripet, I., Koletić, G., & Štulhofer, A. (2025). Longitudinal relationship between pornography use and adolescent sexual behaviours, well-being, and attitudes. *Porn Studies*, 1-27.
- Litsou, K., Byron, P., McKee, A., & Ingham, R. (2021). Learning from pornography: Results of a mixed methods systematic review. *Sex Education*, 21(2), 236-252.
- Malamuth, N. M., Addison, T., & Koss, M. (2000). Pornography and sexual aggression: Are there reliable effects and can we understand them? *Annual Review of Sex Research*, 11, 26–91.
- McNair, B. (2014). Rethinking the effects paradigm in porn studies. *Porn studies*, 1(1-2), 161-171.
- Netwerk Mediawijsheid (2021). *Monitor Mediagebruik kinderen 7-12 jaar*. Netwerk Mediawijsheid.

- Netwerk Mediawijsheid (2026). *Onderzoek Iene Miene Media 2026*. Netwerk Mediawijsheid.
- Newcom (2024). Nationale social media onderzoek 2024.
- Paulus, F. W., Nouri, F., Ohmann, S., Möhler, E., & Popow, C. (2024). The impact of Internet pornography on children and adolescents: A systematic review. *L'encephale*, 50(6), 649-662.
- Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2016). Adolescents and pornography: A review of 20 years of research. *The Journal of Sex Research*, 53(4-5), 509-531.
- Peterson, A. J., Silver, G. K., Bell, H. A., Guinosso, S. A., & Coyle, K. K. (2023). Young people's views on pornography and their sexual development, attitudes, and behaviors: A systematic review and synthesis of qualitative research. *American Journal of Sexuality Education*, 18(2), 171-209.
- Robb, M.B., & Mann, S. (2022). *Teens and pornography*. San Francisco, CA: Common Sense.
- Rombouts, M., Morren, K., van Dorsselaer, S., Tuithof, M., Monshouwer, K. (2024). *Peilstationsonderzoek Scholieren 2023*. Trimbos.
- Van Bohemen, S., Mikkers, L., Dekker, L., Verbeek, M., Van der Lande, L., Sabaliauskaite, E., & Van den Bogardt, D. (2025). *Vermijden of voorbereiden*. Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Van Loon-Dikkers, L., Van der Ploeg, J., De Wildt, R., & Broy, L. (2026). *Tussen vrijheid en bescherming. Jongeren en (gewelddadige) porno*. Verwey-Jonker Instituut.
- Valkenburg, P. M., Peter, J., & Walther, J. B. (2016). Media effects: Theory and research. *Annual review of psychology*, 67(2016), 315-338.
- Verlinden, E. & Lamers-Winkelmann, F. (2016). *CSBI: Vragenlijst over seksueel gedrag bij jonge kinderen*. Hogreve Uitgevers.
- Vertongen, R., Van Ommen, C., & Chamberlain, K. (2025). Young adolescent men's perspectives on risks and harmful impacts of pornography use. *New Media & Society*, 27(5), 2492-2512.
- Willis, M., Canan, S. N., Jozkowski, K. N., & Bridges, A. J. (2020). Sexual consent communication in best-selling pornography films: A content analysis. *The Journal of Sex Research*, 57(1), 52-63.